

**Erasmi a Chokier Tractatus absolutissimus de
iurisdictione ordinarii in exemptos, deque illorum
exemptione ab ordinaria iurisdictione**

Mvltis Pontificvm Decretis, Et SS. Congregationis ... Cardinalium
Declarationibus illustratus ; omnibus in iudicio Civili & foro Ecclesiastico
versantibus perquam utilis ac necessarius ; in duos tomos ab ipso Auctore
distinctus

Chokier, Érasme de

Coloniae Agrippinae, 1684

6. Exemptus citatus coram Ordinario, teneaturne comparere & allegare
suam exemptionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61886](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61886)

QUESTIO VI.

Exemptus citatus coram Ordinario, teneaturne comparere & allegare suam Exemptionem?

SUMMARIUM.

1. 2. 3. Citatus coram non suo iudice tenetur comparere ad declarandum, alioquin amittit privilegium & punitur eius contumacia.
4. Clericus vocatus coram Laico si non comparet, mulctatur in expensis.
5. 19. Processus iudicis habentis iurisdictionem exceptione elidibilem, valet.
6. Per decretum competentia iudex competens acquirit iurisdictionem.
7. Legati habent ius revocandi domum, quod allegari debet.
8. Prasumptiones allegari debent.
9. Exceptio notoria proponi debet.
10. Vasallus & Exemptus parificantur.
11. Clericus comparere non tenetur.
12. Vocatus ad synodum venire non tenetur.
13. Citatio Exemptorum est injusta.
14. Item citatus ultra unam dietam.
15. 16. Pretrea Predicadores & Pramonstratenses.
17. Item Scholares.
18. 19. 20. 21. 22. 25. 28. Citatus non tenetur comparere ad allegandum, si notorium est, iudicem non habere iurisdictionem, vel habere elidibilem in causa.
23. Exceptionem notoria non est opus allegare.
24. Dne sunt notoria species iuris & facti.
27. 30. Notorium facti permanentis iudex supplet.
28. Bannitus potest ex officio repelli.
29. Consuetudo notoria suppletur.
26. 31. Exemptio notoria qualis.
32. Notorium iudex presumitur scire.
33. Exemptio non notoria alleganda est.
34. 40. Sententia nulla est, etiamsi Exemptio non allegetur.
35. 36. 37. Subsistet tamen quo ad condemnationem expensarum.
38. Idque nisi notorium esset, non haberet iurisdictionem.
41. Qualiter intelligendus Rebuffus.

HAnc questionem Doctores adeo variis contrariisque argumentis exagitarunt, ut visi fuerint eam problematice disputasse. Nos relatis rationibus eorum affirmativis, & negativis, utramque opinionem foedere cuiusdam distinctionis conciliando concludemus.

Itaque

Itaque pro affirmativa adfertur primò, quod citatus coram non suo iudice, tenetur comparere ad allegandum suum privilegium. *tex. l. si quis ex aliena ff. de iudic. l. 2. ff. si quis in ius vocatus non tenet. glo. ca. uno de investitura inter marit facta. Corset in singularibus verbo Jurisdictione.* Imò (ut inquit Alex.) si privilegiatus per contumaciam non compareat, perdit jus privilegii, valebitque sententia contra eum, latè Alex. in addit. ad Barth. d. l. si quis ex aliena per glo. Et ibi DD. cap. Cum ordinem de Rescript. l. 3. nuos. ff. si quis ius dicenti non obtemper. Rebuff. de privileg. scholar. privilegio 154. num. 1. Idque maximè, quoad contumaciae punitionem, est enim contumacia punibilis, etiam ab eo, qui non est iudex. *Clem. 1. de Rescript. Abb. cap. ex literis num. 16. de dolo & contumacia. Joan. Andr. cap. Pastoralis de Rescript. Joan. de Ligu. & Anton. d. cap. ex literis. adde infra num. sexto.*

Secundò, Clericus vocatus eoram Iudice Saeculari in Jus, si non compareat, multatur ab eo, & in expensis condemnari potest. *Stephan. Aufrey. Clement. 1. de officio ordinarii, Fel. cap. exceptionem in pr. de exceptionibus. Caldens. cons. 12. tit. de iudicis. Boer. ad consuet. Bituricens. tit. des Juges §. 21. gloss. fin. in fin. ubi refert Caldensem tenentem sententiam esse validam, quod verum dicit quo ad expensas, & non quo ad principales, Aufrey. dec. Tholos. 165. Imberi. instu. Forens. lib. 1. cap. 26. gloss. verb. cautius. Similiter & Exemptus, idque argumentum sumendo ab æquiparatione Clericorum & Exemptorum, est enim utrinque quædam proportio fori, unde arguitur identitas juris atque rationis. *Butrio cap. super literis colum. 25. ibi, & per hoc patet, quod si coram iudice de Rescript. Felin. d. cap. Cum ordinem num. 8. & dictum est supra hoc libro quaest. 5. vers. aut igitur.**

Tertiò, Processus factus à iudice habente jurisdictionem exceptione elidibilem, valet si exceptio non obiciatur. *glo. Clem. 2. in verb. competente ubi Lapius Card. Imol. & DD. ut lit. pendente nihil innovetur. text. l. non videtur ff. de iudicis.* Certum autem est, quod ordinarius in tota sua Diocesi nulla loci aut personæ exceptione fundatam habeat jurisdictionem. Ergo, *text. cap. Cum Episcopus de offic. ord. in 6. cap. Cum contingat de foro compet. Multis in reperi. verb. Episcopus fundat. & vers. seq. fol. 127. vers. Episcopus solus fundat. fol. 130. & Episcopus potest de iure, dixi supra lib. 1. quaest. 8. vers. si quidem & pulchre Innoc. cap. 2. nu. 2. de dilationib.*

Confirmatur primò, quia processus iudicis ignorantis omninò se non habere jurisdictionem valet, qua parte est contumacia punitiva, licet non valeat juxta quosdam, qua parte fit super principali cessante prorogatione. *cas. duobus ubi DD. de appell. Navar. c. Cum contingat caus. 11. n. 4. vers. 3. de rescript.*

Confirmatur secundò, quia Iudex incompetens seu habens jurisdictionem exceptione elidibilem, postea quam se competentem decrevit, fit competens, ita ut amplius de illius incompetencia non sit disputandum. *Abb. cap. Cum olim Abbas fol. 97. ubi Felin. fol. 207. de officio deleg. Barth. l. ex quacumque col. 3. num. 7. ff. Si quis in ius*

ius vocatus non ierit pulchre Vantius de nullitatibus Tu. quib. mod. sent. nulla reparatur
 numer. 8 per tot. doct. Innocent. cap. 2. numer. 1. in fine de dilacione. Et dicitur in repet. 2. ubi
 Index ordinarius vel delegatus si adiur super appellatione que narratur interposita, cum
 non sit, Et in causa procedat fol. 222. pag. 2. dixi autem exceptione elidibilem, quia
 opus est ut habeat al. qualem; nam si ipse nullam haberet iurisdictionem, puta
 quod literæ iurisdictionales essent falsæ, talis pronuntiatio non faceret eum iudicem
 competentem. Egidius conclus. 22. Et 28. Fel. cap. seipsum fol. 96. n. 4. ubi late de re-
 scripti. dicitur. Index qui prætendit se delegatum. Vant. d. numer. 8. vers. Et intelligo.

7 Quartò adfertur lex Pauli his verbis. Ex quacumque causa, ad prætorum vel alios
 præfides qui iurisdictioni præfunt in ius vocatus venire debet, ut hoc ipsum sciatur
 an iurisdictionis eius sit unde glossa ibidem marginalis, exemplificat inquit in exem-
 ptis; qui in dubio tenentur comparere coram ordinario allegaturi Exemptionis privi-
 legium, l. ex quacumque ubi glossa marg. ff. si quis in ius vocat. non ierit text. cap. 1. c. cum
 persona de privileg. in 6. Et tex. d. l. si quis ex aliena.

8 Quintò, legatis competit privilegium revocandi domum, quod quidem licet sit
 insertum corpori iuri, ac proinde notorium, nihilominus tamen citatus debet com-
 parere, illudque allegare, d. l. si quis ex aliena l. 2. §. omnes. ff. de iudic. Felin. d. c. cum ordinem
 n. 9. ubi omnes DD. de re scripti. Idque ad instar omnium exceptionum, que licet sint
 notoriæ, tamen debent proponi & allegari, quemadmodum quoque præsumptiones
 juris, etsi enim faciant liquidissimam probationem, debent tamen allegari. Barth. l. 1.
 col. ult. num. 10. de except. Buir. cap. per venit col. 16. de censib. l. si adulterium cum incestu
 S. idem Polloni, ff. de adul. ubi Barth. Fel. d. cap. Cum ordinem num. 10. Buirio tract. de
 notorio artic. 4. n. 10. late Menochius lib. 1. de Presumpt. Presumpt. 48. per tot. ubi distin-
 guit & limitat multis modis.

9 Sextò, exceptio declinatoria debet opponi, licet sit notoria. Imol. d. cap. cum ordi-
 nem. gloss. Clem. appellanti ver. alias ubi Card. quest. 5. de appellat. Joan. Andr. cap.
 super literis col. 13. de re scripti. quemadmodum dicitur de recuacione iudicis ex suspi-
 cione notoria, que similiter debet allegari, Joann. Andr. cap. accedens 1. in lite
 non contestata, ut & Regulariter omnibus aliis in causis, præterquam in exceptione
 loci notoriè non tuti; quam Doctores ab hac Regula generali excipiunt, Imolus d.
 cap. Cum ordinem §. d. cap. accedens Felin. d. cap. Cum ordinem numer. 8. vers. contra-
 rium firmat doct. Innocent. cap. 2. numer. 3. de dilacionibus per l. non videtur ff. de iudic.
 Pro negativa sunt etiam plurimæ, eaque efficaces iuris rationes, nixæ præmissis auctori-
 tatibus.

10 Primò vasallus & Exemptus ratione fori specialis parificantur. Bald. Buirio. DD.
 d. cap. cum ordinem ubi Felin. num. 7. & 8. post. pr. ut dictum est supra lib. pr. quest. 45.
 numer. quinto. Vasallus autem citatus in causa feudali coram ordinario, compa-
 rere non tenetur. Felin. d. numer. 8. Innocent. cap. Ceterum numero primo, vers. Fallit
 l. 1.

*hec Regula de iudic. ubi dicitur l. si quis non habere locum in fendo Bald. de investitura in
maritum facta nu. 1. Ergo nec Exemptus.*

Secundo, idem statuitur in Clerico citato coram iudice Sæculari, & pariformiter in
in Exempto, ut est apud Speculatorem his verbis: Sed pone quod iudex Sæcularis ci-
tat Clericum, ignorans eum esse Clericum, Clericus verò non venit, ideoque iudex
contra eum procedit, videtur quod tenet ejus processus, dic contra arg. *ca. ac si Clerici 21
de iudicis, cap. si diligenti de foro competent.* Imò debet revocari de facto, quod de facto
fecit &c. Idem est si ordinarius ignoranter procedat & excommunicet Exemptum
nolentem venire, nam quod Clericus non debet coram Sæculari comparere, vel Ex-
emptus coram ordinario, jus commune est, nec est tale privilegium, quod teneatur al-
legare coram iudice, ita ille &c. Quod de Clerico dictum est, confirmatur sententia
Folini & Decii censentis condemnationem expensarum ob retardatam exceptionem
ne quidem subsistere. *d. cap. cum ordinem nu. 14. in fine Decius conf. 241. part. 2.* tamen
ut est videre ex glossa marginali apud eundem Felinum, plurimi huic opinioni con-
tradiciunt.

Tertio, Vocatus ad Synodum si est notorie Exemptus, non tenetur comparere
ad allegandum exceptionem. *Innocent. cap. ex part. 1. in fine gloss. magna de verb. sig.*

Quarto, citatio Exemptorum est notorie injusta, quia adversatur eorum privile-
giis. *tex. d. cap. cum ordinem in fin. ubi DD.* notorie autem injusta citatio non acriat
citatum, *glo. cap. placita 15. quest. 4.* qua ratione Bartholom. Fumus *in aurea armilla
verb. Exemptio nu. 1. in fine, Vantius de Nullitat. sent. sit. de Nullit. ex defectu citat. nu. 28
censuit, si Prædicatores vocentur in jus coram ordinario, quod non teneantur com-
parere nec allegare privilegium, ex quo illud sit notorium, cujus ignorantiam offi-
cialis in longo & magno usu nulla probabilitate prætexere potest, quemadmodum
de ordine Præmonstratensi in eadem facti contingentia respondit Clarif. præcep-
tor meus Wamefius *conf. 65. nu. 2. to. 1.**

Quinto, citatus notorie ultra unam dietam, non tenetur comparere ad hoc alle-
gandum, *Geoffr. Host. & DD. cap. olim de except.*

Sexto, ejusdem sententiæ est Abbas & post eum Bartholomæus Fumus de ordi-
bus Exemptis dicendo, ut sequitur. Nota quod si Fratres Prædicatores citentur ab
ordinario, non tenentur comparere, etiam ad allegandum privilegium suum, quia
jam notorie sunt Exempti, & dudum tolerati in privilegio Exemptionis, ideo citati
non tenentur comparere etiam ad allegandum eorum privilegium, & hoc nota, quia
multi iudices decipiuntur, *Abbas cap. cum ordinem n. 6. de rescript. Bartho. Fumus verb.
Exemptio n. 1. in fine & verb. privilegium nu. 7. Angel. in summa verb. Exemptus n. 3.
vide supran n. 13.*

Septimo, in eadem est sententia Nellus à Sancto Geminiano, dum dicit, quod quan-
do iudex citat ipso jure Exemptum à sua jurisdictione, quod Exemptus non teneatur
com-

comparere, etiam si de Exemptione, sive, an sit de jurisdictione dubitetur. *not. Bald l. generaliter C. de Epif. & Clericis. Nollus tract. de Banis Rubr. de his qui possunt Baniri par. 2. primi temporis n. 2. vol. tract. 10.* licet Baldo dicat aduersari Cynum Joan. And. ad Specul. tit. de sentent. §. iuxta vers. Item nota.

- 17 Octavo, scholaris citatus à prætorè seu à non suo iudice, non tenetur comparere ad proponendum declinatoriam, quippè quod sit notorium ipsam esse privilegiatum. *Dec. d. cap. cum ordinem per glo. ibidem. Rebuff. de privul. schol. privul. 154. n. 2. ubi idem dicit de Clericis prima censura per cap. conuenior. 23. quest. 6. cap. placua 159. q. 4. Olydra. conf. 83. an Episcopus.* Et etiam in Mendicanibus obtinere *Abbas ca. si duobus de appellat.* Ergo ab identitate idem etiam videtur respondendum in Exemptis
- 18 Nonò, quando citatus, nec est, nec esse potest iudex, citatus non arctatur ad comparandum, uti post Innocentium valde eleganter distinguit & docet Panormitanus *cap. 2. n. 16. de dilat.* ipsamque alio loco confirmat, inquit, quod citatus non tenetur comparere ad allegandum privilegium suum, si notorium est iudicem non habere jurisdictionem, vel habere elidibilem in causa. *Abb. cap. si duobus per glos. ibidem n. 9. de appellat. ubi Apostilla glo. Clem. Pastoralis §. Pisana de re iudic. & in cap. veniens de accusat. latè glos. c. si Episcopus 3. quasi. 2. Caldenus conf. 102. de foro compet. Lanfr. in ca. quoniam §. citationes nu. 6. & in add. de probat. Abb. e. super literis n. 9. cum add. de Rescript. unde (inquit idem Abb.) Clericus citatus à laico, sive compareat, si venon, processus contra eum velut ab incompetente non subsistit. *Abb. d. c. 2. n. 16. cum add. de dilat.**
- 19 Confirmatur, quia licet processus factus ab habente jurisdictionem exceptione elidibilem subsistat, si non excipiat, ut dictum est supra in rationibus partibus affirmativæ *vers. tertio.* Fallit tamen ista regula, si exceptio notoriè competeret, tum enim non esset opus eam proponere. *Cardin. post Lapum Clem. 2. col. 5. ubi etiam Imol. col. 1. ut latè pendens. & in Clem. Pastoralis §. Pisana de re iudic. in c. ex parte de appellat. Fel. d. c. cum ordinem n. 8. col. 7. Fel. d. c. si duobus nu. 13.*
- 20 Decimò, Exempti nequeunt jurisdictionem ordinarii prorogare, nec expressè, nec tacitè, indistinctè enim sententia in eos lata, velut incompetente vitio nullitatis subiicitur. *Abb. c. 1. n. 10. de re iud. & latè cap. significasti n. 9. & 109. de foro compet. Franc. c. scienti n. 4. cum add. de Reg. juris in 6. Dicemus de hoc articulo latius infra c. seq.*
- 21 Undecimò, Citans aliquem suæ jurisdictioni non subiectum, aut licet subiectus sit, si sit causa ab eisdem iudicis cognitione seu jurisdictione exempta, ejusmodi citatus comparere non tenetur. *arg. cap. tuam de ord. cog. cap. Decernimus de iudic. c. conungu. de arbit. Innocent. d. ca. 2. nu. 3. de dilat.*
- 22 Pro solutione, distinguendum est, utrum Exemptio notoriè competat, an vero de illa dubium esse possit, unde eliciuntur conclusiones sequentes.
- 23 Prima conclusio, Exemptionem notoriam, non opus est in iudicio allegare. Ratio est

est, qui quando notoriè constat aliquem esse privilegiatum, tunc non tenetur suum privilegium allegare. *Dec. & DD. d. cap. cum ordinem glo. in cap. super literis de Rescript. Rebuff. de priv. schol. priv. l. 1. n. 2. in fine, videatur succintè & doctè Mynsing l. 6. obser. 7. per tot. ubi paucis hæc omnia distinguit.* Et ita in Camera Imperiali referetur iudicatum pro Comite de Hohenlo contra Marchionem de Baden anno 1586. teste Mindano lib. 1. de process. imperii cap. 34. art. 1.

Dixi notoriam, ut comprehendam duas notorii species: juris & facti, juris inquam, quod est inferum corpori juris, ob idque privilegium commune nuncupatur, ac in omnibus ad instar juris communis iudicatur. *Fel. d. cap. cum ordinem n. 20. vers. ultimo. Castrens. l. hæres absens in pr. n. 3. ff. de iud. Gammarus tract. de extensionib. n. 164. & seqq. DD. ca. 1. de constit. Anton. de Butrio tract. de notorio art. 1. n. 12. Menoch. de arbit. iudic. cas. 166. n. 5.*

Facti vero, quod esse diffinitur publica & famosa vox proveniens ex evidentia rei, quæ nulla tergiversatione celari potest. *late Anton. de Butrio d. tract. de notorio art. 2. n. 2. & seqq. Licet autem opinio quorundam, notorium non eximat ab onere proponendi. Barth. l. 1. n. 10. ff. de except. per glo. in Clem. appellanti ab verb. alias causas ubi, DD. de appellat.*

Ac proinde quod Exemptio facti notoria in vim declinatoriæ opponi debeat, tamen censura sanior & iustior est æstimantia, necessarium non est proponere notorium, quando materia subiecta talis est, quæ sufficiat si notificata sit, seu quod de ea notoriè constet. *Imola Clem. appellanti coll. 3. ubi tempora de appellat. Fel. d. cap. cum ordinem n. 12. ac ideo quod Exemptio notoria facti, propositione opus non habeat. Innocent. cap. ex parte in Christo de verb. sig. Fel. d. cap. cum ordinem n. 12. vers. considera modo, Imol. d. Clem. appellanti.*

Ratio, quia hoc in casu versamur in notorio facti permanentis, quod iudex suo officio supplere potest. *Castrens. l. unica n. 5. vers. secundo fallu. Cui qua de sunt advocatis parium, iudex supplet.*

Hinc, post alios censuit Bartholus Bannitum qui ex formalitatu in iudicio esse non potest, iudicis officio quamvis tacente, repelli posse. *Ja. de Are. l. unica Cui qua defunt, ubi Barth. n. 5.*

Et quod adfert Butrio, iudicem de consuetudine notoria non allegata sese informare posse. *Ant. de Butrio in rep. fin. de cons. Castrens. d. l. unica in addit. ad nu. 2. verb. consuetudine in fine. Bouert. sing. verb. consuetudo. Colerus de Processibus executivis ubi id dicitur par. 1. cap. 3. n. 54. & seqq.*

Quod ipsum hoc in casu maximè procedit, quippè quod in eis quæ respiciunt publicam utilitatem, licet radicentur etiam in facto partis, tamen iudex ex officio ea supplere debeat. *Barth. & DD. l. 4. §. hoc iudicium ff. de damno infecto & in d. l. unica n. 3.*

Quod autem in Exemptionibus versatur publicus favor & publica utilitas quandoque

doque Religionis, ut exempti quietius eidem & contemplationi vacent, quandoque etiam Pontificis seu Principis qui exempti, quoadque alia atque alia pro re nata & occasione Exemptionum concessarum, supra libro primo quaestione prima, aliisque in locis dictum est.

- 31 Porro, hoc in articulo diligenter animadvertendum est, quam Exemptio notoria dici debeat, hoc enim in puncto Doctores in materia notorii satis dissident, assertibus nonnullis duo ad hoc requiri, nempe quod universus populus vel major pars testis esse possit, deinde quod populus sit magnus. *Anton. de Butrio tract. de notorio art. 2. n. 13.* Nos istud licet cum Menochio judicis arbitrio relinquamus. *De arbit. jud. casu 166. n. 7.* censemus tamen Exemptionem esse notoriam, quæ talis est, quam omnes aut sciunt, aut saltem verisimiliter scire possint, ita quod nemo ignorantiam, nisi quæ supina sit, prætexere possit, sicut à Bartholo inter alia exempla adfertur de eo qui ignorat, quis se in Civitate pro Episcopo gerat. *Barth. l. scriptus n. 2. vers. dicas quod verum. ff. de Religios. Et sump. funer. l. 1. Et doctè. Navarr. in ca. cum contingat in causa undecima per tot. de Rescript. tom. 3.*
- 32 Quæ quidem qualitas notoria, præsumitur nota esse judici, maximè cum notorium tale est, in quo difficile caderet ignorantia (inquit Fel.) quæ non esset supina vel crassa. *Fel. d. cap. cum ordinem n. 14. in fine, vide Barth. d. l. scriptus ubi apposite.*
- 33 Secunda conclusio, Exemptio quæ non est notoria, necessariò est in iudicio alleganda, *l. ex quacunque ubi glo. marg. ff. si quis in jus voc. non jert.* In confirmationem ejus sunt omnia argumenta opinionis affirmativæ.
- 34 Declaratur hæc conclusio, quod licet Exemptio debeat allegari, si tamen non allegetur, nihilominus sententia tanquam ab incompetente iudice erit nulla. Ratio est quia Exempti, neque tacitè, neque expresse, alienam jurisdictionem prorogare possunt, ut dixi supra *vers. decimo n. 20.*
- 35 Tertia conclusio, licet sententia contra Exemptum lata non subsistat quo ad principale, subsistit tamen quo ad caput concumaciæ punitivum, & quo ad condemnationem expensarum ob non propositam tempestive privilegii exceptionem, *Franc. cap. scienti nu. 5. de Reg. jur. in 6. Et d. l. ex quacunque ubi DD. Navarr. d. causa 11.*
- 36 Ratio est, quia malitiosè differens allegare suam exceptionem, debet condemnari in expensis, *ca. exceptionem ubi DD. de except.* Ita etiam in Clerico obtinuit, qui permittit se trahi in jus coram iudice sæculari, & post sententiam privilegium clericale fori opposuit, ipse enim venit in expensis condemnandus. *Egid. Bellam. Decis. 226. Steph. Aufser. de potest. sacul. super Eccles. Reg. 2. n. 33. Imbert. in st. Forens. lib. 4. cap. 6. in glo. verb. exceptio. Boer. ad consuet. Bituric. tit. des juges §. 21. Cassadornus Decis. 3. n. 5. de appellat.*
- 38 Quod tamen limitandum est, ex sententia Abbatis, & aliorum, nisi notoriè constat de Exemptione, seu quod citans non sit iudex, tunc enim non valeret etiam processus

cessus contumaciæ punitivus, Abbas cap. 2. n. 16. vers. aut. citans non est iudex de dilat. per glo. cap. si Episcopus 3. quest. 2. & in cap. veniens de accusat. & probatur in cap. si duobus de appellat. Everardi conf. 32. n. 3. ubi id latius probat.

Ratio est, quia hoc casu iudex præsumptione ducta à notorio, scit verisimiliter, aut scire debet, se jurisdictionem non habere. doctè Navarr. d. cap. cum contingat causa 11. per tot. de rescript. Quam enim ignorantiam prætexere potest Episcopus seu ejus officialis in tam magno & longo rerum usu? certe nullam, quemadmodum olim in Præmonstratensibus respondit præceptor meus Dominus Jo. Wamesius conf. 65. n. 2. tom. 1. Fel. d. c. cum ordinem n. 13. in fine, traditumque est, incertam scientiam undeconque illa proveniat, auctoritati Pontificis reverenter deferre debere. Wames. cap. si duobus in fine de appellat. sententia autem iudicis de sua jurisdictione dubitantis seu sciens aut scite debentis se jurisdictionem non habere, non subsistit, nequidem in pœnam contumaciæ partis non comparentis. Castren. d. l. ex quacunque n. 3. sub finem ff. si quis in jus vocatus non ierit. per l. quaro. ff. de eo qui pro iniore. Navarr. d. causa 11. Etque translaticium, quod sententia lata contra notorium facti, sit ipso jure nulla, Abbas cap. cum ad quorundam de excess. Prælat. latè Fel. in Reperi. verb. sententia contra notorium fol. 116. col. 2.

Quarta conclusio, si Exemptio sit specialis, nempe quod judicari seu excommunicari quis non possit ab ordinario, tunc licet Exemptio non sit notoria, tamen sententia excommunicationis per eum lata subsistit. Francus d. cap. scienti n. 4. vers. si autem Exemptio esset specialis. Ratio est, quia Exemptio specialis, sententia excommunicationis quæ est contumaciæ punitiva, non potest subsistere, secus verò si Exemptio esset tantum generalis & non notoria, tum enim valeret. Franc. ubi supra.

Quinta conclusio. Et quidem juxta præcedentes conclusiones intelligendus est Rebuffus d. privi. 54. Dicens, quod scholasticus debeat comparere ad allegandum privilegium, ex quo (inquit) ex sententia Jalonis d. l. ex quacunque col. 7. licet privilegium tale sit notorium, non est tamen notorium esse scholarem: nam præallegatæ nostræ conclusiones fundantur in notorio perfecto, talè quod ipse non præsupponit. Prout quoque non refragantur auctoritates supra adductæ in contrarium, refelluntur enim per distinctionem notorii, quam initio diximus conciliatricem antinomialium, statque pro his conclusionibus subtiliter Baldus l. generaliter col. 2. C. de Episc. & Cler. Dum distinguit, an Exemptio sit certa, an verò dubia, Item an competat Exemptio ipso jure, an verò ope exceptionis, etenim licet ope exceptionis, si modò tamen ea sit notoria, non erit opus eam in iudicio allegare, ut supra latè probatum est. Licet Rebuffus & plerique tutius asserant allegare propter difficultatem notorii, quod facillime obfuscat, quibus ego ea in parte assentior, abundans enim cautela nocere non potest. l. qua dubitationis

ubi Dec. ff. de Reg. juris.

3

QVE